

Sigmaplan

VLASSEN BROEK

Werken nemen hoge vlucht

Het idyllische Vlassenbroek, met zijn gezellige cafeetjes en schilderachtige plekjes, ligt geborgen in een inham van de Schelde. Op deze plaats richten we een gecontroleerd overstromingsgebied in. Dat moet de regio van Dendermonde beschermen tegen wateroverlast. Over enkele jaren is jouw regio een fraai natuurgebied rijker. Het is er dan nog fijner wandelen en fietsen.

Eén à twee keer per jaar zal Vlassenbroek onder water lopen. Bij stormtij op de Noordzee – een combinatie van springtij en een noordwesterstorm – staat het gebied paraat om water uit de Schelde op te vangen. Het nieuwe overstromingsgebied Vlassenbroek vormt een klein radertje in een groter geheel: het Sigma plan. Daarmee beschermt de overheid heel Vlaanderen tegen het toenemende overstromingsgevaar vanuit de Schelde en haar bijrivieren en creëert ze noodzakelijke rivier- en valleinatuur.

De werken in Vlassenbroek zijn intussen goed gevorderd. De compartimenteringsdijk, die het gebied in twee deelt, staat er al een tijdje te pronken. Ook de ringdijk in het noordwesten is al even klaar. Wat beide dijken bijzonder maakt, is dat

ze gebouwd zijn met gerecycleerde baggerspecie uit de Schelde tussen Melle en Destelbergen. Daarvoor pasten we een duurzame, innovatieve techniek toe. Nu zijn we volop bezig met het verplaatsen van ondergrondse gasleidingen, een hele klus. Als alle veiligheidswerken achter de rug zijn, kan de natuurontwikkeling van start gaan.

Nog even geduld en je kunt genieten van wondermooie natuur: vanop knuppelpaden, langs verbeterde fiets- en wandelroutes en vanaf prachtige panoramapunten op de dijken.

> Hoe vorderen de werken? En waar kun je straks nog meer van de mooie Scheldenatuur genieten? Lees het op de volgende pagina's.

WATERVEILIGHEID

NATUUR

BELEVING

Overstromingsgebied
weer stapje dichterbij

PAGINA 2

Van slikken en
schorren tot wetland

PAGINA 6

Deense ambassadrice
verkent Vlassenbroek

PAGINA 7

Overstromingsgebied weer stapje dichterbij

Om Vlassenbroek overstromingsklaar te maken, zijn verschillende ingrepen nodig. Sinds de vorige nieuwsbrief hebben we niet stilgezeten. Zo kreeg het pompgebied een upgrade en zijn we de ondergrondse gasleidingen aan het verplaatsen. Ook de vergunning voor een nieuw scoutslokaal – het oude ligt pal in het overstromingsgebied – is bijna rond. Wat is er de voorbije jaren allemaal gerealiseerd? We vatten het voor je samen.

Droge voeten

Het pompgebied in het oosten van Vlassenbroek, ter hoogte van Broekkant, heeft een upgrade gekregen. Dankzij drie nieuwe pompen en een gloednieuw elektronisch besturingssysteem kan de installatie voortaan meer water verwerken. De inwoners van Baasrode en omgeving kunnen dus op beide oren slapen: zij houden de voeten droog, ook als het overstromingsgebied bij noodweer helemaal onder water staat.

Naast het pompgebied trokken we een modern kantoorgebouw met vergaderzaal op. Dat stellen we ter beschikking van de vereniging Polder Vlassenbroek als onderkomen. Op 10 november 2016 werd het pompgebied officieel in gebruik genomen.

	getijdennatuur		jaagpad		in- en uitwateringssluis
	wetland		wandelpad		vissen
	bestaande dijk		ringgracht		pompstation
	overlooptdijk		inwateringssluis		nieuw scoutslokaal
	ringdijk		uitwateringssluis		

Gas- leiding onder de Schelde

Waar straks het gecontroleerde overstromingsgebied Vlassenbroek komt, zaten pijpleidingen in de ondergrond. Het is de Franse gasproducent Air Liquide die de leidingen exploiteert. Om het gebied te kunnen afwerken, moesten de leidingen verplaatst worden van de rechter- naar de linkeroever van de Schelde. De werken zijn nu afgerond. Via Broekkant op de rechteroever gaan de gasleidingen onder de Schelde door. Dan maken ze een bocht op de linkeroever en lopen ze onder het landbouwgebied door.

Waterwegen en Zeekanaal NV maakte met Air Liquide afspraken om ook in andere Sigmagebieden hun leidingen te verplaatsen. Dergelijke werken waren bijvoorbeeld noodzakelijk in de Polders van Kruibeke en de Bunt (Durmevallei). Ook daar zijn deze werken achter de rug.

Multifunctionele sluisen

Wel vier sluisen zal Vlassenbroek in totaal tellen. Het noorden van Vlassenbroek richten we in als een gecontroleerd overstromingsgebied met gereduceerd getij. Daar komt een gecombineerde in- en uitwateringsluis. Iedere dag zal er via die sluis een klein beetje water binnenstromen bij vloed en wegstromen bij eb. Zo ontstaan hier zeldzame slikken en schorren (zie pagina 6). Slechts één à twee keer per jaar, bij stormtij, zal het water over de overlooptijd stromen. Dan verandert het getijdennatuurgebied tijdelijk in een bergingsgebied voor overtollig water. Op die manier halen we de druk van de ketel en voorkomen we wateroverlast op plekken waar mensen wonen.

In het zuidelijke deel van Vlassenbroek houden we het bij een uitwateringsluis. Dit deel loopt enkel onder als extreem noodweer de Schelde doet overstromen – één keer om de vijftig jaar. Het water stroomt dan over de overlooptijd het gebied binnen. Als het water op de Schelde weer gezakt is en het gevaar geweken, stroomt het water uit het overstromingsgebied via de sluis terug naar de rivier.

Tot slot zullen twee kleinere sluisen er in geval van nood voor zorgen dat overtollig regenwater uit het achterland in het overstromingsgebied kan worden opgevangen.

Hengelvijvers krijgen nieuwe plek

Drie hengelvijvers in het zuiden van het overstromingsgebied moeten wijken voor een deel van de ringdijk rond Vlassenbroek. Maar fervente hengelaars mogen gerust zijn: tussen het pompgemaal en Broekkant leggen we een hengelcluster aan met twee nieuwe vijvers. De oude vijvers dempen we pas wanneer de nieuwe in gebruik worden genomen. Dat zal ten vroegste in 2019 zijn.

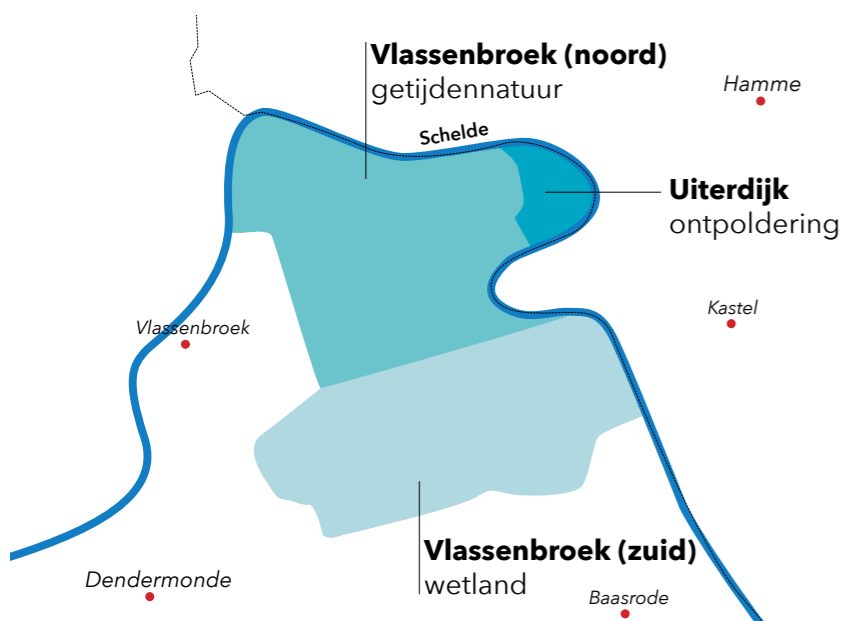
Scouts ontwerpen nieuw lokaal

Ook de lokalen van de Baasroodse scouts Sint-Ursmarus liggen in het overstromingsgebied. Zij krijgen in de buurt van de hengelvijvers een gloednieuw speelterrein. Samen met Waterwegen en Zeekanaal NV en de stad Dendermonde tekenden de scouts de plannen voor een nieuw lokaal uit. Er moeten nog enkele kleine aanpassingen gebeuren, maar we verwachten dat de vergunning in juli goedgekeurd wordt. De bouwwerken kunnen in augustus of september starten. De scouts zullen zelf de handen uit de mouwen steken, in overleg met Waterwegen en Zeekanaal NV. Tegen 2018 zal de jeugdbeweging het oude lokaal verlaten, want dan starten de werken aan de zuidelijke ringdijk.

Van slikken en schorren tot wetland

Van welke pracht natuur zal je kunnen genieten in jouw achtertuin? In het noorden van Vlassenbroek ontstaat zoetwatergetijdennatuur, net als in Uiterdijk, een gebied dat we zullen ontpolderen. In het zuiden komt gevarieerde natte riviernatuur tot ontwikkeling.

Zeldzame getijdennatuur

Het noorden van Vlassenbroek staat in het teken van getijdennatuur. Om die zeldzame natuur de ruimte te geven, brengen we dit gebied onder invloed van het getij. Een speciale sluis zal het terrein met de Schelde verbinden, waardoor er dagelijks, bij elke vloed en eb, een kleine hoeveelheid water binnen- en buitenstroomt (zie pagina 4). Net genoeg om de ontwikkeling van slikken en schorren te stimuleren. Op termijn groeien die natuurtypes uit tot fraaie rietvelden en wilgenvloedbossen.

Zulke zeldzame getijdennatuur in een overstromingsgebied kun je nu al bewonderen in verschillende andere Sigmagebieden: het Lippenbroek in Hamme, Bergenmeersen in Wichelen,

de Polders van Kruikeke en het Zennegat in Battel. Ganzen, eenden, steltlopers en trekvogels zijn alvast fan. In de zoetwaterslikken krioelt het namelijk van de lekkere hapjes. **Elias Verbanck** van het Agentschap voor Natuur en Bos: "Bergenmeersen trekt enorm veel vogels aan. Er duiken bovendien spectaculair veel verschillende soorten op. En dat is allemaal te danken aan de speciale combisluis. Die houdt nog een bonus voor de natuur in: vissen uit de Schelde zwemmen vlot door de sluis en ontdekken daar een waterrijk maar stromingsluw gebied: de ideale plek om te paaien en in alle rust op te groeien."

Wilgenvloedbos

In het noordoosten van Vlassenbroek ligt Uiterdijk, een gecontroleerd overstromingsgebied uit het oorspronkelijke Sigmaplan. Om

de authentieke getijdennatuur in dit gebied te herstellen, zullen we het ontpolderen. Dat wil zeggen dat we de dijk langs de Schelde weghalen, zodat Uiterdijk opnieuw onderhevig is aan eb en vloed, net zoals in de Schelde. Elias Verbanck: "In eerste instantie ontstaan hier slikken, maar het landschap zal traag evolueren naar wilgenvloedbossen en rietland."

Wetland

In het zuidelijke deel laten we de getijden niet toe. Slikken en schorren krijg je hier dus niet te zien. Wat je wel mag verwachten? Moerasbossen die her en der afgewisseld worden met stukken open water en moerasplanten. Wetlands kortom. Vanop de compartimenteringsdijk, die het noordelijke van het zuidelijke deel scheidt, heb je een adembenemend uitzicht over de natte natuur.

Deense ambassadrice verkent Vlassenbroek

Vorig jaar bracht de Deense ambassadrice Louise Bang Jespersen een bezoek aan Dendermonde. Op het programma stond ook een fietstocht langs Vlassenbroek. Ideaal, want Denemarken is het fietsland bij uitstek en de Denen zijn erg begaan met ecologie en duurzaamheid. Bovendien zijn Vlaanderen en Denemarken allebei laaggelegen gebieden die bedacht moeten zijn op de gevolgen van de klimaatverandering en de zeespiegelstijging. Al trappend legden de projectingenieurs van Waterwegen en Zeekanaal NV en het stadsbestuur van Dendermonde aan de ambassadrice uit hoe Vlaanderen die uitdagingen aanpakt, welke ingrepen in Vlassenbroek al gerealiseerd zijn en welke er nog op de planning staan.

Welke timing volgen we?

In en rond het overstromingsgebied moeten nog enkele werken gebeuren, zoals de aanleg van het zuidelijke deel van de ringdijk en de hengelcluster. Die zaken willen we in 2017 aanbesteden. Daarna kunnen we starten met de bouw van de sluisen. De laatste loodjes zijn de afwerking van de compartimenterings- en ringdijk en de bouw van de overlooptdijk.

Verplaatsing pijpleidingen Air Liquide	2016-2017
Aanbesteding aanleg zuidelijk ringdijk en hengelcluster	2017
Aanbesteding bouw gecombineerde in- en uitwateringssluis	2018

CONTACT

Meer informatie over het Sigmaproject Vlassenbroek vind je op:
www.sigmaplan.be/vlassenbroek

Met vragen kun je terecht bij:
Waterwegen en Zeekanaal NV
Hans De Preter, projectingenieur
hans.de.preter@wenz.be
03 224 67 06

Agentschap voor Natuur en Bos
Elias Verbanck, projectleider
elias.verbanck@vlaanderen.be
09 276 20 43

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever
Waterwegen en Zeekanaal NV
Afdeling Zeeschelde
Ir. Wim Dauwe
Lange Kievitstraat 111-113 bus 44
2018 Antwerpen

Redactie
Pantarein in samenwerking met Tractebel
Uitgave juli 2017
Gedrukt op gerecycleerd papier

Copyright beelden
ID/ photo agency, Yves Adams,
Agentschap voor Natuur en Bos,
Waterwegen en Zeekanaal NV,
Grenzeloze Schelde vzw